

Pestprotocol Lambertusschool

Dit pestbeleid gaat nadrukkelijk in op de aanpak van pesten.

Deze negatieve vorm van gedrag en de aanpak daarvan, vinden wij dermate belangrijk dat dit losgekoppeld is van het gedragsprotocol en als aanvullend onderdeel is opgenomen in het Zorgplan en Veiligheidsplan van onze school.

1.3.1 Waarom een pestprotocol?

Het team van basisschool De Lambertusschool wil een veilig en prettig pedagogisch klimaat creëren en waarborgen voor alle leerlingen. In een klimaat waarin pesten gedoogd wordt, worden de pedagogische structuur en veiligheid ernstig aangetast. Voor onze school is dat een niet te accepteren en ongewenste situatie. Middels dit pestprotocol wordt duidelijk waar we met elkaar voor staan, en wat we doen ter voorkoming en bestrijding van pesten in de school. Het team is overtuigd van de negatieve gevolgen van pestgedrag en zich bewust van haar verantwoordelijkheid in deze.

1.3.2 Wat is pesten?

Het is belangrijk pesten niet te verwarren met plagen. Ruzie of plagen komt in een groep leerlingen dagelijks voor. Het behoort tot het natuurlijke gedrag van mensen en dus ook tot dat van leerlingen. Plagen is een meer tijdelijk iets, is eenmalig in deze vorm, heeft geen structurele kenmerken, is situatie gebonden, en niet op personen, maar meer op gedragingen van personen gericht. Plagen is ook wederzijds, het gaat over en weer en berokkent geen blijvende schade aan leerlingen.

Het verschil tussen plagen en pesten blijft een moeilijke kwestie. Wat in onze ogen plagen is kan door de betrokkene als pestgedrag ervaren worden. Pestgedrag is gedrag wat zich structureel en systematisch herhaalt en gericht is op één of enkele specifieke personen. Het is pesten als een kind zich niet kan verweren en het als kwetsend wordt ervaren door het kind. Pesten heeft duidelijke kenmerken:

- Pesten gebeurt opzettelijk
- Pesten gebeurt systematisch
- Bij pesten is altijd sprake van ongelijke machtsverhoudingen
- Pesten houdt niet vanzelf op maar wordt erger als er niet wordt ingegrepen.

1.3.3 Plan van aanpak: preventief

In de eerste plaats geldt het gezegde dat voorkomen beter is dan genezen. Door een preventieve aanpak moet worden voorkomen dat pesten een probleem kan gaan worden.

De preventieve aanpak:

1. We creëren een klimaat waarbinnen pesten geen normaal gedrag is en met behulp van omgangsregels spreken we af hoe we ons ten opzichte van elkaar gedragen.
2. We zien pesten als een serieus probleem.
3. Leerkrachten doen vaardigheden op in signaleren en bestrijden van pestgedrag/ leerkrachten bieden gerichte lessen aan.
4. De Lambertusschool ondersteunt haar leerkrachten door het aanreiken van informatie over pesten/ informeren over signalering van pesten.
5. De Lambertusschool hanteert een sociaal emotioneel leerlingvolgsysteem, die tweejaarlijks ingevuld en geanalyseerd wordt.
6. We hanteren op de Lambertusschool de STOP-methode
7. Bij een vermoeden van pesten kan, vanaf groep 6, de pesttest ingezet worden

Ad.1 Creëren van een goed klimaat is van groot belang.

Er zal minder worden gepest in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar aanvaarding van verschillen wordt aangemoedigd, waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar uitgesproken, waar leerlingen gerespecteerd worden in hun eigenheid, waar agressief gedrag niet wordt geaccepteerd en waar leerkrachten en ouders duidelijk stelling nemen tegen dergelijke gedragingen. Alle betrokken partijen worden op de hoogte gebracht van de geldende omgangsregels. Leerkrachten onderschrijven de omgangsregels, ouders worden er middels de schoolsite op gewezen. Leerlingen worden er regelmatig, in ieder geval bij de start van elk schooljaar, rekening houdend met hun ontwikkelingsniveau/leeftijd, van op de hoogte gebracht en situationeel op gewezen.

Ad.2 Pesten als een serieus probleem zien.

Pesten komt voor, ook in een veilige school of veilige thuissituatie. Gelet op de signalen die onderzoekers afgeven (één op de vier leerlingen in het basisonderwijs is slachtoffer van pestgedrag!), kan er maar beter van uitgegaan worden dat in elke omgeving gepest wordt. De piek van het pesten ligt tussen de 10 en 14 jaar wat niet wegneemt dat er in lagere groepen ook kan worden gepest.

Ad.3 Vaardigheden van leerkrachten/gerichte lessen

Op de Lambertusschool wordt er gewerkt met methodes voor sociaal-emotionele ontwikkeling, SWPBS, De Gouden Weken, onderdelen uit de STOP-methode en uit Leerlingen en hun sociale talenten. In alle groepen wordt hier dagelijks aan gewerkt. Indien de leerkracht pestgedrag signaleert kan hij of zij in overleg met de PMM-er een extra project expliciet gericht op pesten inzetten. De leerkracht wordt hierbij door de PMM-er begeleid.

Andere activiteiten van de leerkracht:

- De leerkracht bespreekt met de leerlingen elk schooljaar de omgangsregels en hangt deze op een zichtbare plaats in de klas op.
- Onderling plagen en pesten wordt hier benoemd en besproken in alle groepen van de school.
- De leerkracht moet geborgenheid en veiligheid bieden door eigen voorbeeldgedrag.
- De leerkracht moet kunnen observeren en signaleren en direct ingrijpen bij dreigende peestsituaties.
- De leerkrachten werken aan een positief groepsklimaat (middels o.a. sw-PBS en activiteiten zoals, kringgesprekken, evaluatiegesprekken).
- Indien nodig is kan in een groep een sociogram afgenomen om zo als leerkracht sneller zicht te krijgen op relaties in de nieuwe groep.
- Tijdens de groepsbesprekingen met de IB-er kan gevraagd worden naar de sfeer in de groep en naar het welbevinden van de individuele leerlingen

Ad. 4 Ondersteuning van leerkrachten

Er wordt rekening gehouden met verschil in leeftijd/ontwikkelingsniveau en daarom onderscheid gemaakt in (les)activiteiten voor de onder- en bovenbouw. Het onderwerp wordt regelmatig aan de orde gesteld en er wordt gebruik gemaakt van andere bewoordingen zoals, buitensluiten, anders-zijn, aanvaarden van verschillen, veiligheid en omgaan met elkaar.

De PMM-ers zijn deskundig en informeren de teamleden over ontwikkelingen, bekijken en vervangen zo nodig materiaal.

Ad. 5 Sociaal emotioneel volgsysteem

Op de Lambertusschool maken we gebruik van de Klimaatschaal, een instrument om sociale competenties bij leerlingen in kaart te brengen. De klimaatschaal signaleert en registreert. Een computerprogramma zorgt er voor dat de observatiegegevens op een overzichtelijke wijze worden gepresenteerd: per leerling, per groep en per school. In alle groepen wordt 2x per jaar door de groepsleerkracht de klimaatschaal en de Siga ingevuld. Vanaf groep 5 vullen ook de leerlingen zelf een lijst in.

Tijdens de groepsbesprekingen of op initiatief van de groepsleerkracht worden de uitkomsten van de observatielijst besproken en volgen er, indien nodig, acties.

Daarnaast wordt jaarlijks door leerlingen van af groep 5 de vragenlijst Sociale Veiligheid van kwaliteitsinstrument WMK-PO ingevuld. Iedere 2 jaar wordt door ouders en medewerkers de vragenlijst Sociale Veiligheid en welbevinden ingevuld.

Als pesten zich voordoet moeten leerkrachten, ouders en medeleerlingen dit kunnen signaleren. Een aantal signalen van pestgedrag kan bijvoorbeeld zijn:

- buitensluiten
- opmerkingen maken over kleding of uiterlijk
- bezittingen afpakken
- nooit de echte naam van een leerling gebruiken, maar een bijnaam

Ad.6 De stopmethode

Deze methode wordt door zowel door leerlingen als leerkrachten ingezet om ongewenst en onprettig gedrag duidelijk te maken. Voor verdere uitwerking van deze methode verwijzen wij u naar paragraaf 1.3.7.

Ad.7 De pesttest

Wanneer er een vermoeden is dat er gepest wordt in de groep, wordt er vanaf groep 6 een pesttest afgenomen. Zie voor de pesttest bijlage 1 van dit document.

1.3.4 Plan van aanpak: curatief

Naast de preventieve aanpak hanteren we ook een curatieve aanpak.

De curatieve aanpak houdt in:

1. Kleine plagerijen worden met en door de leerlingen zelf afgehandeld.
2. Bij pestgedrag wordt de interne contactpersoon ingeschakeld/ geïnformeerd. Dit kan gebeuren door de ouders, leerkrachten of leerlingen zelf.

3. Het serieus nemen van een pestprobleem en direct duidelijk stelling nemen tegen het pestgedrag.
4. Onderscheid te maken in activiteiten gericht op: 1.het gepeste kind 2.de pester 3.de medeleerling(en) 4.de leerkrachten 5.de ouders
5. Schriftelijke vastlegging van alle gepleegde inspanningen door de interne contactpersoon. De schoolleider registreert het incident.
6. Mogelijkheid tot inschakelen van een externe vertrouwenspersoon en het kunnen indienen van een klacht bij de klachtencommissie.

Het gepeste kind kan rekenen op de hulp van de leerkracht en aan de pester wordt duidelijk gemaakt welk gedrag niet wordt geaccepteerd. In voorkomende gevallen worden medeleerlingen aangesproken op hun verantwoordelijkheid.

Ad.1 Kleine plagerijen worden met en door de leerlingen zelf afgehandeld

Wanneer de leerkracht kleine plagerijen signaleert worden deze afgehandeld door de leerlingen zelf indien nodig met behulp van de leerkracht. De problemen worden besproken en er worden afspraken gemaakt over vervolgggedrag. Voor sommige leerlingen is het moeilijk over hun gevoelens te praten maar eerder genoemde methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling kan hierbij helpen. Bij een ernstiger pestzaak worden de ouders van het gepeste kind uitgenodigd voor een gesprek over het probleem en de wijze van aanpak. Bij herhaling van kleine plagerijen worden deze opgevat als een „grotere” pestzaak en als zodanig behandeld.

Ad.3 Het serieus nemen van een pestprobleem en direct duidelijk stelling nemen tegen het pestgedrag.

Als pestgedrag wordt vermoed of geconstateerd:

1. de leerkracht spreekt informerend (en niet beoordelend) met het slachtoffer.
2. De leerkracht neemt eventueel contact op met de ouders van het gepeste kind en informeert of zij bij hun kind de laatste tijd afwijkend gedrag hebben geconstateerd.
3. De leerkracht met de vermoede pester door hem/haar te confronteren met het pestgedrag en door hem/haar het volgende duidelijk te maken:
 - Het concrete gedrag wat je als leerkracht niet accepteert
 - Het gevoel dat dit gedrag jou als leraar geeft
 - Het gevolg van dit gedrag (voor jou als leerkracht)

4. De leerkracht informeert de interne contactpersoon.
5. De leerkracht maakt een registratie van het pestgedrag.

Ad.4 Onderscheid maken in activiteiten.

Wanneer een leerkracht merkt dat na zijn inspanningen, zoals boven omschreven, het pestgedrag niet vermindert zijn verdere inspanningen vereist („grotere pestzaak“). De diverse betrokkenen bij het pestgedrag te weten: gepeste, pester, medeleerlingen, ouders, leerkracht(en) spelen allemaal een eigen rol. Alle betrokkenen worden daarop aangesproken en er wordt getracht een ontwikkeling in gang te zetten naar gewenst gedrag. We onderscheiden daarbij vijf sporen.

De zogenaamde **vijfsporen aanpak** werkt als volgt:

1. Steun bieden aan het kind dat gepest wordt door te luisteren en te werken aan oplossingen.
2. Steun bieden aan het kind dat zelf pest door praten en hulp te bieden.
3. De middengroep betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem.
4. Andere leerkrachten informeren zodat het probleem gezamenlijk gedragen wordt.
5. De ouders steunen door informatie en advies te geven.

Ad. 5 Schriftelijke vastlegging van alle gepleegde inspanningen

Elk signaleren van pestgedrag wordt schriftelijk vastgelegd en bevat minimaal de volgende onderwerpen: - datum, groep en leerkracht - betrokkenen - omschrijving hoe probleem is gesignaleerd - beschrijving incident(en) – beschrijving acties. Elk schooljaar wordt er middels een totaaloverzicht van het aantal incidenten met daarbij de ondernomen acties ter informatie aan de MR van onze school voorgelegd, zonder daarbij inhoudelijke informatie over de incidenten te geven.

Ad. 6 Mogelijkheid tot inschakelen van een vertrouwenspersoon en het kunnen indienen van een klacht bij de klachtencommissie

Als de aanpak niet tot het gewenste resultaat leidt, kan er een beroep worden gedaan op de externe vertrouwenspersoon. Er kan eventueel met behulp van de vertrouwenspersoon een klacht worden ingediend bij de klachtencommissie, die het probleem onderzoekt, deskundigen raadpleegt en hierover adviseert aan het bevoegde gezag, te weten directie en bestuur.

1.3.5 De leerkracht en het pestprotocol

Inleiding

Het pestprotocol is een document waarin alle betrokkenen bij de Lambertusschool, leerkrachten, schoolleider, ouders en leerlingen, met elkaar afspreken op welke manier ze het pesten binnen de school willen voorkomen en bestrijden. Voor leerkrachten is een belangrijke rol weggelegd. In het hiernavolgende schrijven wordt specifiekere informatie gegeven over het fenomeen pesten en wordt vastgesteld wat van de leerkrachten verwacht wordt bij het streven naar een veilige school. De volgende zaken komen aan de orde:

1. De rol van de leerkracht bij het voorkomen van pestgedrag
2. Het ontstaan van pestgedrag
3. Het signaleren van pestgedrag
4. Het omgaan met pestgedrag
5. Het vragen en geven van collegiale ondersteuning

Ad 1. De rol van de leerkracht bij het voorkomen van pestgedrag

Veiligheid: elke juf of meester moet zich maximaal inspannen om ervoor te zorgen dat haar of zijn klas een veilige plek is. Belangrijk is daarbij het voorbeeld dat de leerkracht zelf geeft. Een leerkracht die de leerlingen laat uitpraten, naar ze luistert, er niet bij voorbaat van uit gaat dat zij/hij zelf gelijk heeft en die complimenten geeft, krijgt ongemerkt navolging: goed voorbeeld doet goed volgen.

Gelijkheid: voor alle leerkrachten is het belangrijk zich ervan bewust te zijn dat je door je gedrag als leerkracht soms onbedoeld leerlingen in de gevarenzone brengt. Het is verstandig om bijvoorbeeld het gebruik van bijnamen of achternamen bij het aanspreken van leerlingen te vermijden. Voorkom ook dat jijzelf leerlingen in de klas tot 'zondebok' maakt door ze te straffen, te vernederen en dergelijke. Trek leerlingen ook niet voor op andere leerlingen. Geen enkele leerkracht zal bewust leerlingen voortrekken of leerlingen negatief benaderen. Toch kan het af en toe evalueren van je eigen gedrag, liefst in samenspraak met collega's, je verder vormen en de lerende omgeving van de school nog beter gestalte geven.

Eenheid: het is belangrijk dat de leerkracht de klas tot een eenheid smeedt. Dat kan bijvoorbeeld door het nabespreken van uitstapjes en projecten aan de hand van foto's en werkstukken. In klassengesprekken leert de leerkracht de leerlingen aandacht te hebben voor elkaar. Ook de sociale kanten van het samenleven in de klas, zoals ruzie maken, vriendjes zijn en jaloezie worden besproken. Bij voorkeur op momenten dat er rust en ruimte

is om daarover te praten met elkaar. Dit kan goed gebeuren naar aanleiding van een verhaal, een videofilm, een gedicht, een toneelstuk, eigen rollenspel en dergelijke.

Duidelijkheid: Het is belangrijk als de leerkracht een duidelijke houding heeft bij conflicten tussen de leerlingen onderling. Om sociale vaardigheden te verwerven moeten leerlingen in eerste instantie proberen hun onderlinge problemen zelf op te lossen. De leerkracht laat dan merken dat zij/hij vertrouwen heeft in de leerlingen. Als de leerlingen er niet uitkomen of bepaalde leerlingen het onderspit delven, moet de leerkracht de leerlingen helpen bij het zoeken naar een oplossing. Ook moet zij/hij signalen van gepeste leerlingen kunnen herkennen en daarop reageren. Samenvattend betekent dit dat leerkrachten zorgen voor een veilige „leer“-omgeving, leerlingen accepteren in hun eigenheid, leerlingen laten ervaren dat een goede sfeer en samenwerking voor iedereen prettig is en leerlingen helpen en leren zich sociaal te ontwikkelen.

Ad 2. Het ontstaan van pestgedrag

Dader: Het ontstaan van pestgedrag kan voorkomen door factoren in de persoon van de dader. Daders kunnen bijvoorbeeld behoefte hebben aan het uitoefenen van overwicht en macht. Ze zoeken en vinden een slachtoffer dat ze de baas zijn en buiten die situatie zoveel mogelijk uit. Soms zijn daders zelf het slachtoffer van pesten of van pesten geweest. Leerlingen op wie veel macht is of wordt uitgeoefend of die dat zo ervaren, zijn vaker als dader actief. Ook blijkt dat sommige daders voor hun onlust en/of frustratie, waarvan ze de oorzaak niet kennen of waarvan ze de bron niet weg kunnen nemen, een uitlaatklep zoeken bij een kwetsbare persoon in hun omgeving.

Slachtoffer: Aan de andere kant spelen bij het ontstaan van pestgedrag ook factoren mee die te maken hebben met het potentiële slachtoffer. Leerlingen van ouders die zelf het slachtoffer van pestgedrag zijn geweest, lopen een groter risico ook slachtoffer van pestgedrag te worden. Uiterlijke kenmerken van leerlingen kunnen op potentiële daders werken als “een rode lap”.

Kenmerken: Ongewild trekken leerlingen aandacht van potentiële daders door hun rode haar, hun bril of welk onbelangrijk detail dan ook. Soms spelen ook kenmerken die samenhangen met de kleding, haardracht, verzorging of de manier van eten een rol. Daarnaast lijken sommige karaktertrekken een risicofactor te zijn. Leerlingen die wat minder assertief zijn, snel uit balans raken, of zich op welke manier ook opvallender gedragen dan anderen, lijken potentieel ook meer risico te lopen dat ze het slachtoffer worden van pestgedrag.

Ad 3. Het signaleren van pestgedrag

Het is niet eenvoudig pesten te onderscheiden van ander conflictgedrag. Nog moeilijker is het de vaak versluierde of geniepige vormen van pesten te ontdekken. Veel gebeurt er buiten jouw gezichtsveld om, stiekem. Meestal is datgene wat je ziet op zichzelf nog niet zo dramatisch: een wat dwingende blik in de ogen of een dreigement waarvan je aanneemt dat het wel los zal lopen.

Slachtoffer: Leerlingen die het slachtoffer zijn van pesten proberen ook vaak zelf de zaak te bagatelliseren. Ook als jij of de ouders iets vermoeden en doorvragen, blijven slachtoffers zelf vaak om het hardst ontkennen. Een kind dat wordt gepest, schaamt zich daar vaak voor. Het wil zijn ouders niet teleurstellen. Een gepest kind is geen populair kind en dat hadden haar/zijn vader en moeder wél graag gewild. Dat voelt een kind haarscherp aan. Het kan ook zijn dat een kind thuis niets zegt omdat het pestprobleem onoplosbaar lijkt. Het is misschien bang dat het probleem juist groter wordt. Stel je voor: je vader of moeder zou wel eens contact op kunnen nemen met de ouders van de pestkop of met de leerkracht op school! Misschien brengt de leerkracht in de klas het probleem ter sprake, dan weten de klasgenoten, dat er 'geklikt' is. De pesterijen worden dan misschien juist erger. Ook leerlingen die zelf pesten zullen thuis niet gemakkelijk over het pesten praten. Zij kunnen er alleen over beginnen als ze zich bewust zijn van hun gedrag en van de ernstige gevolgen daarvan.

Pester: Pesters weten vaak zelf niet waarom ze iemand pesten. Ook dringt het niet tot ze door hoe erg hun gepest voor het slachtoffer is. "Ze lokte het toch zelf uit, wie loopt er nou nog met zo'n stomme schooltas?" Daarnaast willen veel pestende leerlingen de machtspositie die ze door het pesten verkrijgen, niet verliezen. Toch is het niet waar dat pesters nooit willen dat een volwassene het probleem aanpakt. Misschien willen ze wel anders omgaan met andere leerlingen, maar hoe moet dat dan?

Middengroep: Naast het slachtoffer en de pester is er ook nog de middengroep. De meeste leerlingen houden zich het liefst afzijdig als er wordt gepest. Als ze het zouden opnemen voor het slachtoffer, lopen ze de kans zelf gepest te worden. En iedere dag zien ze hoe erg dat is. Veel leerlingen voelen zich schuldig dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of een volwassene te hulp roepen. Er zijn ook leerlingen die absoluut niet in de gaten hebben dat er gepest wordt. Ze zien misschien wel iets gebeuren, maar kunnen de ernst van de situatie niet inschatten.

Signalen: Niet zelden komt het voor dat gedragsveranderingen die ouders bij hun leerlingen constateren, signalen van pestgedrag zijn. Leerlingen die 's nachts niet meer kunnen slapen, die weer in hun bed plassen of emotioneel labiel en afwijkend reageren. Soms zeggen leerlingen ook dat ze "dood willen" of zijn ze van de ene dag op de andere met geen mogelijkheid meer naar school te krijgen. Wees alert! Samenvattend: om duidelijk stelling te kunnen nemen tegen pestgedrag, is zicht op de omvang van het probleem, kennis van de gevolgen voor het gepeste kind, inzicht in het gedrag van de pester maar bovenal invoelend vermogen vereist.

Actie school: er wordt door school een sociaal-emotioneel volgsysteem gehanteerd waarbij de leerkracht twee keer per jaar een observatielijst invult. Leerlingen vanaf groep 6 vullen twee keer per jaar een vragenlijst in op sociaal emotioneel gebied. Indien er aanleiding toe is, kan de pesttest afgenomen worden of kan er een sociogram afgenomen worden.

Ad 4. Het omgaan met pestgedrag

Handelen van de leerkracht Wanneer een leerkracht pestgedrag vermoedt, onderneemt zij/hij actie. Het is verstandig om in elk geval alle contact tussen de potentiële dader en het vermoedelijke slachtoffer vanaf dat moment te voorkomen en onmiddellijk nader onderzoek te doen. De leerkracht praat met het slachtoffer, niet beoordelend maar informerend. Wat gebeurt er in de school. Op straat van school naar huis en omgekeerd. Hoe lang is het al gaande? De leerkracht neemt bij twijfel ook onmiddellijk contact op met de ouders van het vermoede slachtoffer en informeert of zij bij hun kind de laatste tijd afwijkend gedrag hebben geconstateerd. Al naar gelang de leerkracht pestgedrag vermoedt of constateert, kan zij/hij gebruik maken van twee verschillende methoden om het pestgedrag bespreekbaar te maken:

1. De niet-confronterende methode

Bij een vermoeden van pesten kan het beste de niet-confronterende methode worden toegepast door een algemeen probleem aan de orde te stellen om zo bij het probleem in de klas te komen. Het slachtoffer wordt niet met naam en toenaam genoemd waardoor het niet de kans loopt na schooltijd opnieuw in de problemen te komen. In deze anonieme situatie kunnen alle leerlingen vrijuit spreken en blijven zij zich veilig voelen. Ook kan de leerkracht verduidelijking geven over de rollen die verschillende leerlingen in een peestsituatie aannemen: pester, slachtoffer en meeloper.

2. De confronterende methode

Wanneer de leerkracht getuige is van het pestgedrag kan zij/hij er ook voor kiezen om de pester direct te confronteren met zijn daden. Door het geobserveerde gedrag te beschrijven

en af te keuren en niet de dader als persoon aan te spreken blijft ook die zijn gevoel van eigenwaarde houden. Als leerkracht is het belangrijk niet de fout te maken om factoren die spelen bij het slachtoffer, als oorzaak van het pestgedrag te zien. Geen enkel kenmerk van het slachtoffer is een oorzaak van of rechtvaardigt het pestgedrag. In geen geval mag het slachtoffer verantwoordelijk gemaakt worden en de dader vrijgepleit.

1 Vijfsporen aanpak

Indien noch de niet-confronterende, noch de confronterende methode het gewenste effect, te weten het stoppen van het pestgedrag, tot gevolg hebben, dan kan het zinvol zijn om over te gaan op de vijfsporen aanpak en het pestprobleem zo breed mogelijk aan te pakken. Dit betekent:

- Steun bieden aan het kind dat gepest wordt:
 - Naar het kind luisteren en haar/zijn probleem serieus nemen.
 - Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen .
 - Samen met het kind werken aan oplossingen.
 - Zo nodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining.

- Steun bieden aan het kind dat zelf pest:
 - Met het kind bespreken wat pesten voor een ander betekent.
 - Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere leerlingen.
 - Het kind helpen om zich aan regels en afspraken te houden.
 - Zonodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijv. een sociale vaardigheidstraining.

De middengroep betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem

Met de leerlingen praten over pesten en over hun eigen rol daarbij.

Met de leerlingen overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.

Samen met de leerlingen werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen.

Ad. 5. Het vragen en geven van collegiale ondersteuning

De leerkrachten informeren

Informeer overige leerkrachten indien er sprake is van pestgedrag.

Help elkaar bij observatie van het pestgedrag.

Als gezamenlijk uitgangspunt geldt: bij ons op school wordt pesten niet getolereerd! Ieder teamlid zal pestgedrag hoe dan ook aanpakken.

De ouders steunen

Ouders die zich zorgen maken over pesten, serieus nemen.

Informatie en advies geven over pesten de manieren waarop pesten kan worden aangepakt.

In samenwerking tussen school en ouders het pestprobleem aanpakken.

Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

Schriftelijke vastlegging

Bij het signaleren van pestgedrag willen we dat dit wordt vastgelegd in dossiers van betreffende leerlingen zodat bij overdracht naar een volgende groep bekend is wat er speelt/gespeeld heeft.

1.3.6 De ouders en het pestprotocol

Adviezen aan ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek; elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van het pesten te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer je kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- treedt in overleg met school
- Schakel, evt. met behulp van school, deskundige hulp in.

Adviezen aan ouders van gepeste leerlingen:

- Pesten op school kun je het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes beloon je het kind en help het zijn zelfrespect terug te krijgen.

- Blijf in gesprek met je kind, houd de communicatie open. Geef adviezen om aan het pesten een einde te maken .
- Steun je kind in het idee dat er een einde aan komt.
- Laat je kind opschrijven/vertellen wat het heeft meegemaakt en help emoties te uiten en te verwerken.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een teamsport.

Adviezen aan alle ouders

- Neem het probleem serieus; het kan ook uw kind overkomen .
- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Maak het tot een gemeenschappelijk probleem.
- Vraag om toezicht op het schoolplein.
- Praat met uw kind over school, over relaties in de klas.
- Geef af en toe informatie over pesten.
- Corrigeer uw kind als het voortdurend anderen buitensluit.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere leerlingen om te gaan.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.

1.3.7 Pesten op school aanpakken middels de STOP-methode

Pesten is een zeer ongezonde situatie voor letterlijk iedereen. Niet alleen de sfeer wordt door pestproblemen verslechterd, maar ook het leerproces wordt verstoord.

Een goed pedagogisch klimaat, waarin pesten 'not done' is, geeft leerlingen en leerkrachten een veilige en een leuke werkplek, waar het goed toeven is. Voor de STOP methode heeft u geen formulieren nodig, geen observatiemappen.

De leerlingen leren voor een groot deel zelf hun problemen op te lossen.

De leerkracht komt alleen in beeld, als de beide partijen er niet uit komen.

Tevens is er geen misvatting meer mogelijk over wanneer een kind over de grens van een ander kind gaat d.m.v. de STOP methode.

Deze methode gaat uit van een win – win strategie en de veronderstelling dat iedereen er mag zijn.

In zeer extreme gevallen waar een win – win- situatie onhaalbaar is, kiest de school voor de gepeste.

Hoofdregels:

Doet de ander iets wat jij niet wilt?

Zeg dan dat je niet wilt!

Gaat het toch door?

Zeg dan STOP HOUD-OP!

De STOP methode kan prima als preventiemethode gebruikt worden. Een kind, en ook een leerkracht kan met de STOP methode duidelijk de grens aangeven. Tot hier en niet verder. Daarnaast is overduidelijk, indien iemand in overtreding is, dus door een STOP heen gaat. Dit voorkomt een hoop heen en weer gepraat.

In een groep waar alles wel lekker gaat, is de stopmethode gewoon een duidelijke regel, die zo nu en dan gebruikt wordt.

Door de STOP heen gaan:

Er volgt niet automatisch straf wanneer er door een kind „door de STOP heen gaat. De reactie op een ‘door de STOP heen gaan’ is het volgen van de hier onderstaande procedure:

1. De benadeelde meldt zich bij de leerkracht met de klacht
2. De leerkracht laat het kind, dat door de STOP heen ging, bij zich komen
3. De leerkracht geeft de leerlingen de opdracht om hun probleem uit te praten, en als dat gelukt is, om dat even te melden.
4. De leerlingen komen weer bij de leerkracht en melden, dat ze eruit gekomen zijn, of dat ze er niet uitkomen. Als het ene kind meldt, dat ze eruit gekomen zijn, dan vraagt de leerkracht nog aan het andere kind of hij het probleem ook opgelost vindt. Zo ja, dan kunnen de leerlingen weer gaan spelen, en als het andere kind het probleem nog niet opgelost vindt, dan moeten ze weer gaan praten. Indien de leerlingen aangeven, dat ze er niet uitkomen, dan volgt punt 5.
5. Indien de leerlingen er niet uitkwamen, dan komt de leerkracht erbij en vraagt: “Wanneer is het probleem opgelost voor jou?” Dit vraagt de leerkracht aan beide leerlingen (om de beurt). De leerkracht vraagt in dit stadium dus niet: “Wat is er gebeurd?” Vaak is het probleem nu opgelost.
6. Indien het probleem niet opgelost wordt en de leerlingen toch precies willen vertellen wat er gebeurd is, dan is de kans groot, dat de onderliggende strubbelingen, al ondergronds langer aan de gang zijn. Dan maakt de leerkracht een afspraak voor een uitvoerig gesprek.

7. Richt je, als leerkracht, in een gesprek, nadat alle ellende van het verleden besproken is, op hoe het in de toekomst moet gaan. Als een kind blokkeert, volg punt 8
8. Een kind kan gaan mokken of blokkeren, omdat het kind: verwacht dat de ander zich toch niet aan de afspraken houdt, een zwak zelfbeeld heeft, nog niet genoeg sociale vaardigheden in huis heeft om problemen uit te praten, teveel in het gevoelsgebied blijft hangen, in het verleden geleerd heeft dat mokken extra aandacht geeft en/of met mokken vaak zijn zin krijgt

Als een kind verwacht, dat de ander zich toch niet aan zijn afspraak zal houden, dan kan de leerkracht proberen uit te vinden, waarom het kind dat verwacht. Heeft het kind weinig vertrouwen in alle leerlingen of alleen in dat ene specifieke kind (en wellicht terecht).

Maak dan goede afspraken, waarin beloning en sancties kunnen worden opgenomen.

Als een kind een zwak zelfbeeld heeft, zich snel overtroeft voelt, of teveel in het gevoelsgebied blijft hangen dan kan de leerkracht wat extra aandacht besteden aan het oefenen van sociale vaardigheden.

Indien een kind mokt om zijn zin te krijgen, dan kan de leerkracht aangeven, dat het probleem best opgelost kan worden, maar dat dat nu niet lukt omdat hij mokt.

Na deze mededeling, laat de leerkracht het andere kind naar huis gaan, en vraagt de leerkracht aan de 'mokker' of hij nog even wil helpen met.....

Soms komt het kind dan ineens los. De leerkracht geeft dan aan, dat het probleem nu niet opgelost kan worden, want het andere kind is al weg. Maar het 'mokken' kan besproken worden en er wordt aangegeven dat mokken in zo'n soort situaties niets oplevert.

De STOP procedure

De STOP regel moet gelijktijdig door de hele school ingevoerd worden en aan het begin van elk schooljaar onder de aandacht gebracht worden. Bespreek wanneer je STOP kunt gebruiken. Geef evt. voorbeelden. In het begin zullen de leerlingen met het woordje STOP gaan spelen. Na een week is de nieuwigheid er wel van af en zal de STOP alleen gebruikt worden indien nodig. Het uitpraten van problemen wanneer er door een STOP heengegaan wordt, moet geleerd en geoefend worden. Wanneer de leerkracht met een kind, die door een STOP van de leerkracht heen gaat, een gesprekje houdt, zoals dat moet, dan leert de klas daar ook van. Indien de leerkracht nu gelijktijdig de pester heeft geleerd, dat hij direct stopt, als de gepeste STOP zegt, dan vangt de leerkracht twee vliegen in één klap. De gepeste leert STOP te zeggen en de pester leert om de grenzen van de gepeste te respecteren door te stoppen. Als de leerkracht erbij is, kan hij de 'stoproeper' complimenteren met het duidelijk STOP zeggen, en het andere kind complimenteren omdat hij direct stopte.

Beide leerlingen ervaren dan succes!

Wat kun je nog meer met de STOP methode?

- Observeren en geweld tot staan brengen!
- Een kind, dat heel vaak STOP zegt, wordt wellicht gepest!
- Een kind, dat vaak door een STOP van andere leerlingen heen gaat, moet beter leren, dat STOP betekent dat je moet STOPPEN.
- Een kind, dat veel het woordje 'STOP' te horen krijgt, terwijl de leerkracht bij herhaling niet veel bijzonders ziet doen, wordt wellicht in de groep onvoldoende geaccepteerd en gepest.
- Een kind, dat alleen STOP zegt, maar niet wil aangeven waarom, kan baat hebben bij sociale vaardigheidstraining
- STOP zeggen is eigenlijk een andere vorm zeggen van NEE. Een kind dat geen STOP durft te zeggen, durft waarschijnlijk ook geen NEE te zeggen. Het kind moet dan leren om zijn eigen grenzen aan te geven.
- Met de STOP methode neem je voor een deel leerlingen die geweld gebruiken de wind uit de zeilen. Leerlingen gebruiken soms geweld, omdat ze zich willen laten doen gelden, of omdat ze zich heel erg irriteren en ontploffen. Voordat ze boos worden kunnen ze tegen diegene zeggen, die irriteert: STOP.
- Leerlingen die geweld gebruiken, omdat ze zich willen laten doen gelden kun je soms helpen door het zelfbeeld te verhogen.

1.3.8 Leerlingenbrief

Niemand wil gepest worden en jij dus ook niet. Als de pester jou vaker dan een keer pijn doet, en als jij daar niets tegen kan doen omdat hij/zij sterker is, of een grotere mond heeft, dan kun je daarover praten met iemand die jou kan helpen!

Als je met de juf of meester praat over pesten (of je vader of moeder) is dat géén klikken. Het is juist heel goed van je dat je het vertelt. Zij willen graag dat jij met plezier naar school gaat. Dat wil jij toch ook?

De pester wil graag dat jij het aan niemand vertelt, dan kan hij doorgaan met jou te pesten zonder dat iemand er iets aan doet. Gewoon vertellen dus en niet geheim houden!

Ook als de pester zegt: „als je het vertelt dan ...

Al heb je andere kleren aan dan de rest van de groep, draag je een bril, houd je van andere muziek, dat is geen reden om gepest te worden!

Je moet kunnen zeggen wat je vindt zonder dat je denkt dat anderen je dan niet meer aardig vinden. Wij willen graag dat leerlingen zich prettig voelen op school en dat iedereen het naar

de zin heeft. Dat andere leerlingen je nemen zoals je bent en dat je meetelt. Iedereen is als mens net zo belangrijk als de ander.

Als je NIET praat over pesten, duurt het pesten langer.

Je bent misschien bang om het thuis of op school te vertellen. Daarom geven we hier een paar tips:

Kies iemand die je echt vertrouwt.

Kies een rustig moment zodat de juf of meester de tijd heeft.

Op school kun je ook naar de contactpersonen gaan.

Durf je het niet te vertellen, schrijf het dan op een briefje.

Zeg: "Ik wil je iets vertellen, waar ik niet zo gemakkelijk over praat".

Zeg: "Beloof me dat je alleen luistert en niet meteen iets gaat doen".

Vraag dan: "wat gaan we samen doen?"

Spreek af dat het niet buiten je om gebeurt!

Je kan over de volgende dingen praten:

Wat is er gebeurd?

Wat voelde je toen?

Wat heb je al geprobeerd? Hoe ging dat?

Hoe kunnen we het oplossen?

Wat zou je zelf kunnen doen?

Wie zou je daarbij kunnen helpen?

Hoe kun een gepest klasgenootje helpen:

Aardig zijn tegen hem of haar.

Niet meelachen om stomme grappen.

Vertel het aan de meester/juf of aan je ouders.

Doe zelf nooit mee met het pesten.

Vraag haar / hem mee te doen in een groepje.

Opkomen voor elkaar.

Samen in de klas afspreken dat er niet gepest wordt.

Op school vinden we het belangrijk dat we goed omgaan met elkaar. Daarom hebben we het volgende afgesproken:

Op school:

Word je niet op je uiterlijk beoordeeld.

Word je met je voornaam aangesproken.

Word je met rust gelaten als je dit aangeeft (zie het STOP-teken) .

Wordt er naar je geluisterd.

Worden je spullen met rust gelaten.

Wordt een ruzie eerst door de betrokkenen uitgepraat.

Wordt de leerkracht erbij betrokken als de leerlingen er niet uitkomen.

Wordt bij pestgedrag door andere leerlingen geen partij gekozen.

Word pestgedrag aan de juf/meester verteld (Pesten melden is geen klikken maar moet!)

Wordt er alles aan gedaan om een prettige omgeving te creëren voor iedereen en wordt dus niemand buiten gesloten!

Dit betekent dat:

Ik niemand op zijn/haar uiterlijk beoordeel.

Ik iemand met zijn/haar voornaam aanspreek.

Ik iemand met rust laat als die het STOP-teken geeft (zie de STOP-regel).

Ik luister naar de ander.

Ik niet aan de spullen van een ander zit.

Ik een ruzie met een ander eerst zelf probeer uit te praten.

Ik de leerkracht erbij betrek als ik er niet uitkom of zie dat anderen er niet uitkomen.

Ik niet meedoe aan het pesten van een ander kind.

Ik pestgedrag meld aan mijn juf/meester.

Ik er alles aan doe om het ook voor de ander op school prettig te maken en dus niemand buiten sluit.

De STOP-regel

Doet de ander iets wat jij niet wilt?

Zeg dan dat je niet wilt!

Gaat het toch door?

Zeg dan STOP!

1.3.9 Digitaal pesten

Internet en andere digitale communicatiemiddelen zijn niet meer weg te denken uit de maatschappij. Helaas blijkt dat deze vorm van communicatie ook een kanaal is voor intimidatie. Het versturen van berichtjes via allerlei social media kanalen.

Op onze school is chatten verboden, Dit verbod kan echter niet voorkomen dat de Lambertusschool te maken krijgt met uit de hand gelopen chats of mails. Na schooltijd kunnen leerlingen elkaar ontmoeten in social media-groepen, waarbij er pestgedrag ontstaat. Als de leerlingen elkaar weer op school zien, kan het tot escalatie komen. Hoewel de Lambertusschool niet verantwoordelijk is voor wat er zich thuis afspeelt, realiseren we ons dat spanningen tussen leerlingen doorwerken in de schoolomgeving. Daarmee wordt het vanzelf een schoolprobleem en zullen we bij het digitaal pesten dezelfde aanpak volgen als bij het pestprotocol.